

VI. évfolyam 5. szám 1995. május-június

HÍRMONDÓ

Ünnepi Könyvhét '95

Ajánlás az Ünnepi Könyvhétre

május 30. 14.00

- Iványi Ödön emlékkiállítás

A kiállítást megnyitja

Réti Zoltán festőművész

- Bóna Kovács Károly Művészeti

Galéria avató ünnepség

május 30. 17.00

- Bemutatkozik a pozsonyi

KALLIGRAM KIADÓ

Magyarországi vendég: Mészöly Miklós

Házigazda: a Palócföld szerkesztősége

Az est a budapesti Szlovák Intézet és a Balassi Bálint Könyvtár közös rendezvénye

május 31. 14.00

- Drámajáték bemutató gyermekeknek

május 31. 17.00

- „Évforduló után - évforduló előtt”

PALÓCFÖLD ANKÉT

Találkozás a Palócföld főszerkesztőivel, szerzőivel

június 1. 7.50

- Jánó Mihály író találkozója gyermek- olvasóival

június 2. 14.00

- Parnasszus

Turczai István irodalmi vetélkedője gyermekeknek, középiskolásoknak

- Balassi-díj átadó ünnepség

június 6. 16.00

- Könyvpremier Marschalkó Zsolt:

KAMÉLEONIDÁSZ

címmel megjelent kötetének bemutatása

Vendégek:

Fehér Klára, Nemes László írók, Papadimitriu Athina színművésznő, Pálfai Péter rendező

június 7. 16.00

Vendégünk a pozsonyi

Kalligram Kiadó

A közelmúlt vendégei közül még elevenen őrzi emlékezetünk két kiadó markáns személyiségeit: hangjukat, mosolyukat vagy épp' karjuk egy jellegzetes mozdulatát. Könyveiket ajándékba, szavaikat továbbgondolásra itt hagyták nekünk. Vámos Miklós az Ab Ovo Kiadó vezetője; a Pesti Szalon Kiadó csapata s mások, akik a könyv ünnepeinek egy-egy helyi rendezvénye kapcsán személyes ismerőseinkké váltak.

Most, 1995 könyvhete előtt a kalligram szó értelmezési lehetőségeit keresi az elme, s így talál rá Georges Jean szép könyvének címére: Az írás az emberiség emlékezete. Kalligráfia. Így nevezték a görögök a könyvírást, a gondolatok, a lélek megörökítésének a művészetét.

Az Ünnepi Könyvhét eseményeinek sorában vendégünk a pozsonyi Kalligram Könyv- és Lapkiadó KFT. Sziget László, Fazekas József, Hizsnay Zoltán, Farnbauer Gábor, Juhász R. József neve fémjelzi az alapító együttest.

A kiadó által megjelentetett könyvek az „emberiség emlékezetének” igényes darabjai. Köteteik mindegyikére értelmezhető a „korérzékeny vállalkozás” értékrendje.

Szerzőik kiváló gondolkodók. A művek majd mindegyike a közép-európai interetnikus viszonyok, a nemzetiségi kérdés fontos, közérthető alapidokumentumai. Egy részük a Dominó Könyvek sorozatában jelenik meg az „egymást kiegészítve, korrigálva” gondolat jegyében. Más részük a kor esztétikai kérdéseire is választ adóan a Tegnap és ma sorozatban szolgál bizonyára mindig izgalmas olvasmányul.

Az 1995-ös Ünnepi Könyvhéten megjelenik Thomka Beáta Mészöly Miklósról írott monográfiája, valamint Szirácz Péter Grendel Lajosról készült könyve. Várható még Zalabai Zsigmond Verstorsténés, Mészöly Miklós Családáradás, valamint Szarka László Szlovák nemzeti fejlődés című kötete a Kalligram Kiadó kiadványaként.

Könyvtárunkban megtalálható az előző években megjelentekből: Tóth László: Elfeledett évek, Kiss Gy. Csaba: Magyarország itt marad, Vadkerty Katalin: A reszlovakizáció, Vagyunk és leszünk, Peéry Rezső: Gondolatok a tehervagonban, s még néhány.

(Tolnai Gáborné)

Rendhagyó önéletrajz

Sohasem a cél érdekelt igazán, hanem a hozzá vezető út. Kitapogatni a nagyvilág korlátait és önmagam lehetőségeit. Szeretek tanulni még akkor is, ha tudom, a tudás nemcsak hatalom, hanem felelősség is egyben.

Esztergomban tanítóképző főiskolát végeztem, Egerben tanárképzőt, a Budapesti Zeneakadémián pedig zenei rendező szakos diplomát szereztem.

Goliard-szellemű vagyok, kóborlásra hajlamos, sokfelé jártam eddig Lahtitól Isztambulig, Párizstól Ulan Batorig. Kíváncsi voltam és kerestem a választ Bornemissza Péter kérdésére: „Az emberi természet micsoda önmagától?”

Szimfonikus zenekarban játszom, néhány évig a Nógrád Megyei Könyvtárban zenei könyvtárosként dolgoztam. Két önálló kötetem látott napvilágot, írásaim féltucat napilapban és folyóiratban jelentek meg. Tanulmányaimmal, esszéimmal, szépirodalmi műveimmal díjakat nyertem megyei és országos pályázatokon, az elmúlt évben megnyertem az Újpest Színház drámapályázatát.

A Balassi Bálint Asztaltársaság alapítói közé tartozom, a Palócföld folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, irodalmi rovatvezetője vagyok

Marschalkó Zsolt

Öt éves a Mikszáth Kiadó

Rólunk írták

„A kiadó célja az, hogy a régió kiadói gyakorlatát, amennyire lehetséges, egységesítsük, az itteni szellemi értékeket nyilvánosságra hozzuk.” „A kiadó nagy terve, amelyet az önkormányzatokkal közösen szeretnénk megvalósítani, egy, a hazai gyakorlatban újszerű útikönyv kiadása. Valamennyi nógrádi település önkormányzatának felajánlottunk egy igényes, a települést bemutató kis kiadvány gyártásának megszervezését. A kiadó ezért anyagi hasznot nem vár... egy-két év alatt Nógrád megye valamennyi településéről olyan „útikönyv” állna össze, amelyet az ott élők írták.”

Nógrád, 1991. május 20.

„Rendhagyó könyvpremiert tartottak tegnap a Nógrád Megyei Közgyűlés épületében.... A két részből - nyelvkönyvből és a gyermekeknek szóló 52 lapból álló színes, képes oktatási anyagot Rudi Sova, Jugoszlávia rendkívüli és meghatalmazott nagykövete ekként értékelte: -Az ötlet egy magyarországi román óvónőtől származik, a kiadó Salgótarjánban van, s a nyomda Szlovákiában. Ez nagyon jó!...

Új Magyarország, 1992. február 8.

„... a horpácsi kúria tornácán a puha fehér mellényben, szélesen kigombolt, bő kabátban békésen üldögélő-szunyókáló Mikszáth, másfélméteres tajtékipával. Ezt a Mikszáth Kálmánt látni a salgótarjáni Mikszáth Kiadó nemrég megjelent Nógrádi Mikszáth-lexikonjának címlapján, és ennek a meghitt fotográfiának a hangulata kerít hatalmába bennünket akkor is, ha ebbe a fejfájást elűző, magát olvasgató, szabálytalan lexikonba belelapozunk.”

Magyar Hírlap 1992. március 2.

„... egy csúnyácska könyvre szeretném felhívni szíves figyelmüket. A könyv a számomra (eddig) ismeretlen Mikszáth Kiadó gondozásában jelent meg, ezer példányban. S itt máris bocsánatot kell kérnem az iménti jelzőkért.... Magyarországon ma 10-15 ezer példány alatt csak ráfizetéssel lehet könyvet kiadni. A kötet pedig, amelyet az említettek föl vállaltak, a Salgótarjánban élő költő Bódi Tóth Elemér A torony alatt című, költőien szép és filozofikusan mély „lírai” naplója.”

Rádió és Televízió újság 1992. augusztus 17-23.

„A salgótarjáni központú Mikszáth Kiadó ... megalakulása művelődéstörténeti kuriózum Nógrádban... hasonló problémákkal küzd, mint bármelyik más, humán kultúrát kínáló kiadó manapság. Főleg a megjelent művek terjesztése, az olvasókhöz való eljuttatása okoz gondot. E dilemma feloldásában is segédkezet jelenthet a Mikszáth Kálmán Társaság, amelyet ezekben a hetekben kívánnak életre hívni.” Nógrád Megyei Hírlap 1992. augusztus 29-30. „A kiadónak sikerült nyomdát szerezni, a salgótarjáni Uniprintet. Hegyi Zoltán elnök és Gregor József nyomdavezető rokonszenves munkája és szakmai profizmusa a Mikszáth Kiadó további tevékenységét is meghatározza.”

Nógrád Megyei Hírlap 1993. április 17.

„Üdvözlendő, hogy a Mikszáth Kiadó kezdeményezésére, az író szellemi hagyatékát ápolandó, s a mai szellemi értékeket támogatandó, megalakult Salgótarjánban a Mikszáth Kálmán Társaság.”

Nógrád Megyei Hírlap 1993 június 5-6.

„Nógrád megye települései címmel új könyvsorozat kiadását kezdte meg a Mikszáth Kiadó. Az első kötet: A pásztói műemléki városközpont ízlésesen megtervezett címlappal jelent meg.”

Nógrád Megyei Hírlap 1993. november 5.

„Új könyvsorozatot indított útjára a Mikszáth Kiadó.....,kávésorozatként” emlegetik azok, akikhez eljutott ennek első, küllemében is szép könyvecskéje. A kiadó sorozatával mindenekelőtt az itt élő értelmiségiek számára kíván mértékadó nyilvánosságot teremteni.”

Nógrád Megyei Hírlap 1994. január 7.

„Kultúra - tudás - társadalom a kiadó újabb sorozatának címe... Kétségtelen: manapság áldozatot jelent a busás anyagi haszonnal nem kecsegtető könyvek megjelentetése. Jó tudni, hogy a Mikszáth Kiadó hosszú távon is vállalja ezt..."

Nógrád Megyei Hírlap 1994. április 23-24.

„A Mikszáth Kiadó létezése pillanatától nagy figyelmet fordított a határon belüli kisebbségek ügyének támogatására. A kiadó számára a többnyelvű kötetek, a nemzetiségi tankönyvek előállításában való részvétel igazi megmérettetést jelent. Ugyanis csak erkölcsileg feddhetetlen, anyagilag stabil szakmai műhelyek vállalhatnak ilyen munkát."

Nógrád Megyei Hírlap 1994. október 11.

„Az eddig csak nemzetiségi tankönyvek megjelentetéséről ismert Mikszáth Kiadó Voltaire születésének 300. évfordulójára Bárányi Ferenc költő szerkesztésében verseskötete adott ki. A tetszetős könyvet tegnap este mutatták be a balatonfüredi Kedves kávézóban. A harminc verset tartalmazó kötet Voltaire-től hazánkban az első önálló válogatás. A Mikszáth Kiadó három hónap alatt készült el a kötettel. Terveik között szerepel, hogy a jövőben jeles klasszikusok kevésbé ismert munkáit is hozzáférhetővé teszik az olvasók számára a Metál Könyvek sorozatában."

Napló 1994. november 19.

„Háromszáz évvel ezelőtt november 21-én született meg az emberiség egyik új megváltója. A neve: Francois-Marie Arouet. Azok akik tisztelik a szabad gondolkodást, akik ugyanúgy elszánt üldözői a képmutatásnak, az önkénynek, mint ő, a saját maga által kreált Voltaire néven ismerik. Születésének 300. évfordulójára a Mikszáth Kiadó megjelentette verseit."

Kurír 1994. november 21.

„Az öt éve működő Mikszáth Kiadó nem csupán a névválasztás köti megénkhez. Létrejöttükor hármas célt tűztek ki maguk elé: teret, nyilvánosságot kívánnak biztosítani a megyénkben élő alkotóknak, foglalkozni kívánnak azokkal a klasszikus értékekkel, amelyek természetesen illeszkednek a mikszáthi értékrendbe és magyarországi nemzetiségi szépirodalmi kiadványok, tankönyvek megjelentetésére is vállalkoznak. Az elmúlt fél évtized mindhárom programot igazolta. Természetes, hogy minden kiadó törekszik a sikerkönyvek megjelentetésére, így van ez a Mikszáth Kiadó esetében is, hiszen önálló vállalként működve nem kap állami támogatást tevékenységéhez."

Nógrádi Krónika 1995. február 21.

„Próféta a saját hazájában"

Nógrád megye műemlékeit bemutató és ismertető albumot jelentetett meg az Ünnepi Könyvhétre a Mikszáth Kiadó. Kedvcsinálóként részleteket közlünk a könyv előszavából.:

„A nógrádi várak méltóságából, tornyai, épületeink míves megmunkálásából sugárzik az itt élő és alkotó emberek lelkiülete, az épített művekbe nemesedő harmóniája. Célunk, hogy ezek a kivételes értékek könyvünk segítségével is közkinccsé váljanak, a műemlékekben megnyilvánuló emberség legyen mindennapjaink alkotórésze. Mert a jelenben élve és a jövőt formálva csak a hiteles múlt élménye a használható iránytű, mely fejlődést és mértéket egyaránt meghatároz..... A műemlékek megismerése élő múlttal ajándékoz meg bennünket.

Nagy királyunk, IV. Béla a betörő tatár hordák elől menekülve a Karancs-hegy lábánál tudott megpihenni. Ennek emlékére később a hegyen kápolnát építtetett. Az idők során rommá lett falakat ma új kápolnába foglalták, mint ahogy más épületekben hasznosult azoknak a román stílusú templomoknak az anyaga, alkotott.

A gótika szépséges ablakain keresztül Nógrádban is betekinthezünk régi idők merész építészeteinek titkaiba. A szécsényi ferences kolostor, a pásztói plébánia templom, az egyházasgergei, a nógrádsápi templom a legismertebb, megmaradt gótikus emlékeink közül. E korból származik az első ismert magyarországi polgári lakóépület is, a pásztói Oskola-mester háza. Hollókő, Buják, Salgó, Nógrád várai is

fontos helyszínei voltak a XVI. századi harcoknak. A szabadság, a nemzeti függetlenség küzdelmeiben fontos szerepet kapott Szécsény, amikor 1705-ben az összegyűlt rendek a Borjúpáston választják vezérlő fejedelemmé II. Rákóczi Ferencet..... A XIX. századi nemesi, egyházi építésze mellett jelentős értékek születtek és maradtak ránk a népi, paraszti építészet terén is. Ennek reprezentánsa Hollókő, amelyet az ENSZ Kulturális Szervezete 1988-ban a Világ Kulturális Örökségének részévé nyilvánított, mert a falu népi építésze, a környező természeti tájjal harmonizáló különössége, egy egész emberiség értéke, amit meg kell őriznünk a jövőnek.

A közvélemény érdeklődését jelzi, hogy a műemlék-könyv első és második kiadása már nem kapható. Időközben több szép épületünk helyreállítása befejeződött, így bemutatathókká váltak. Ezért most ismételtén újtára bocsájtjuk - könyvként is megszépülve -, kibővítve azt a válogatást, mellyel az általunk legfontosabbnak tartott építészeti értékeket, műemlékeinket kívánjuk bemutatni és megismertetni. Szeretnénk, ha az itt élők és hozzánk látogatók - legyenek vendégek, üzletemberek, vagy utazók -, könyvünk segítségével sok szép élményt kapnának Nógrádban."

A képeket válogatta: Frics Gyula

Az Albumot tervezte: Csipka Rozália

Ünneplésre - noha talán lenne okunk -, kedvünk nincs. Öt év munkáját hál' istennek bizony már nem könnyű számontartani.

A túloldalon látható „képes kiadótörténet" csak ízelítő az összes kötetből, melyet a Mikszáth Kiadó emblémája jelöl.

Mi bízunk a folytatásban, olvasóink oly sokszor tapasztalt segítségével. Úgy legyen!

Köszöntjük a Palócföld
folyóiratot

A „Nógrád megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája: 1846-1978" c. kiadvány (összeállította Praznovszky Mihály) 17 megyei irodalmi vagy irodalmi jellegű lapot regisztrált. Köztük az 1877-ben Balassagyarmaton megjelent, Komjáthy Jenő által szerkesztett Röpke íveket, az 1948-ban egy országos centenáriumi megemlékezés keretében megjelenő nógrádi „Vándortűz" antológiát és az 1954. decemberében 1. évfolyam megjelölésű „Palócföld" c. kiadványt. A „Palócföld" programadó írása hangsúlyozta: „Célja, hogy a megye történelmi, föld- és néprajzi, zenei, képzőművészeti, irodalmi értékeit feltárja, közkinccsé tegye."

A folytatás 1956 júniusában realizálódott, majd 1960-ban a Nógrád Megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztálya kezdeményezésére évi egy-egy alkalommal, szépirodalmi súllyal jelentkezett a Palócföld.

1965-től évente kétszer, 1967-től pedig évente négyszer jelent meg a Palócföld.

Az irodalmi, művészeti, művelődési folyóirat 1973-tól évente hat alkalommal jutott el az olvasókhöz biztos anyagi, tárgyi, személyi feltételeket kapva Nógrád megyétől.

A Palócföld az elmúlt évtizedekben teret adott megyénk irodalmi, képzőművészeti alkotóinak. Ez azonban nem jelentett bezárkózást, hiszen otthona lett az ország más tájain, sőt a Felvidéken és Erdélyben élő alkotóknak is. Nyitottsága mutatkozott meg fontos történelmi, társadalmi kérdések vitára bocsájtásában, pályázatok, az irodalmi ismeretterjesztés támogatásában.

Az évforduló alkalmából köszöntjük mindazokat, akik szerkesztőként, főszerkesztőként, szerkesztőbizottsági elnökként és tagként, íróként, költőként, képzőművészként, gépiróként és nyomdászként részt vettek és részt vesznek egykor és most a lap életrehívásában és megjelentetésében.

Bódi Györgyné

GYEREKEKNEK

Kedves Szülők! Gyerekek!

Gyermekkönyvtárunk a nyári szünetben ismét szervezi VAKÁCIÓS PROGRAMJÁT. Várunk minden általános iskolai tanulót. Egy-egy program részvételi díja: 30.- Ft. A videó filmek vetítése ingyenes. Jelentkezés, információ június 1-től a Gyermekkönyvtárban személyesen és telefonon (Tel.: /32/ 316-777/32)

Ajánlat programjainkból

- Nemezelés
- Rajzold velünk
- Túra - kirándulás
- Zenei foglalkozás
- Bábkészítés
- Bélyeggyűjtési tanácsadás
- Textiljáték, ajándékkészítés
- Gyöngyfűzés
- Sakk-suli (oktatás-játék)
- Madár- és természetvédelem
- Gyurmázás
- Videomozi - kívánság szerint: rajz-, mese-, játék-, kalandfilmek. (A video-mozira óvodásokat is várunk.)

A gyerekek ünnepe

Májusban nemcsak a gyerekek ünneplik, köszöntik anyukájukat, hanem őket is ünneplik a felnőttek. Ennek a hónapnak utolsó vasárnapja a világ valamennyi gyermekének ünnepnapja. Úgy hívják: GYERMEKNAP. Ezt az ünnepet nem a látványosság kell hogy jellemezze, hanem a szeretet.

Életednek öröme a gyermek.

Virág, kit a tavaszi rét termett.

Ha először szólít puha szóval,

Úgy véled, a fülemüle szólal.

Járni tanul, magasodik, felnő,

Fényes napod, nem csúfítja felhő.

Boldog kor jövődő építője:

Mire kidőlsz, - ember lesz belőle!

Aali Tokombajev: A gyermek

(Bede Anna fordítása)

Könyvtárunkban a Balassi Bálint Könyvtár gyermekkönyvtárába szeretettel várunk május 28-án a nyitvatartás alatt, ahol gyermeknapi előzetesként vidám zsákbamacska rejtvény nyertese lehetsz.

Az áprilisi rejtvény helyes megfejtése:

1./ a. Trópusi gyümölcs

2./ b. Alvajáró, holdkóros

3./ c. Vékony lemez

4./ a. Liliomfajta

Könyvjutalmat nyert: Kovács Eszter Salgótarján, Béke krt. 10.

Szivák Tünde Salgótarján, Rózsafa út 56.

Kedves Olvasóink!

Búcsúzik a HÍRMONDÓ.!

Nem tudom, hogy végleges, vagy csak időleges a búcsú. A hatodik évfolyamot megélt kiadványunk további sorsa ugyanis olyannyira bizonytalan, mint maga a bennünket körülvevő gazdasági helyzet. Lesz, s ha lesz, akkor mire lesz pénzünk? Nem tudom. Látszólag kicsi és nem fontos csatavesztés ez. Sőt, talán még nyereségnek is tűnhet, hiszen mennyi pénzt spórolhatunk így meg. Nekem engedtesék meg, hogy másképp gondolkodjak. Hiszen az ember nem gép. Érzelmei, indulatai vannak. A pszichikumot ugyan úgy karban kell tartani, mint a biológiai testet. Naponta szükség van a lelki tisztálkodásra, a feltöltődésre, s ehhez nélkülözhetetlenül szükség van az olvasásra, annak tisztító, katarzis élményhez juttató erejére is. A HÍRMONDÓ egyike volt Salgótarján arcának, képviselője volt a megye kulturális jelenének és persze a Balassi Könyvtár tartalmi tevékenységével azonosult. A tevékenység nem szűnik meg, de az azt közvetítő csatorna most elpusztult. Nagyon szeretném hinni, hogy nem véglegesen.

Köszönöm a Mikszáth Kiadónak nagylelkű támogatását, mellyel a legutóbbi és a mostani szám megjelenését támogatta. Németh János úr, a kiadó vezetője még lendített rajtunk egy keveset. Hogy legalább az Ünnepi Könyvhétig tartsunk ki. Hogy hírt adhassunk a legnagyobb könyvünnep aktuális eseményeiről, kiadványairól, könyvtári rendezvényeiről, melyre természetesen a legszívélyesebben invitálok kicsit és nagyot, minden irodalmat szerető olvasót.

Fehér Miklós

könyvtárigazgató